

Voornaamste Resultaten Vakatureonderzoek 2006 Bonaire

Bonaire:

Kaya Gobernador Debrot 41

Tel.: 0717 8676

cbs.bon@telbonet.an

Curacao:

Fort Amsterdam

Tel.: 4611031/4626226

info@cbs.an

St.Maarten:

W.G.Buncamperroad 33

Tel.: 5422355

inf@cbs.an

Voornaamste resultaten vacatureonderzoek 2006 Bonaire

Inleiding

Een volledig systeem van arbeidsmarktstatistieken geeft informatie over zowel het aanbod als de vraag naar arbeid.

Informatie over de aanbodzijde wordt verkregen uit het Arbeidskrachtenonderzoek (AKO). Het AKO is een huishoudonderzoek. Het geeft informatie omtrent het aantal werkenden en werkzoekenden en hun kenmerken.

Het Vacatureonderzoek geeft informatie over de vraag naar arbeid en de kenmerken van de vacatures en de gezochte kandidaten.

In 1995 hield het CBS voor het eerst een Vacatureonderzoek in Curaçao, Bonaire en Sint Maarten. In 1988 werd dat onderzoek herhaald, zij het dat toen geen sprake was van een steekproefonderzoek, maar een totaaltelling gekoppeld aan de bedrijventelling.

Om tegemoet te komen aan de behoefte aan meer en recente informatie over de vraagzijde van de arbeidsmarkt, heeft het CBS in november 2006 het Vacatureonderzoek herhaald. De betreffende informatie stelt beleidsmakers in de gelegenheid om gericht beleid te voeren op het bewerkstelligen van een goede aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt

Er dient bij de interpretatie van de resultaten rekening te worden gehouden met het feit dat het Vacatureonderzoek een *momentopname* is. De vergelijkingen geven aan hoe de situatie was in juni 1998 ten opzichte van november 2006. Er kunnen op basis van de gepresenteerde cijfers geen conclusies worden getrokken over hoe de vraag op de arbeidsmarkt zich *gedurende* de tussenliggende jaren heeft ontwikkeld.

Korte samenvatting

De resultaten van het Vacatureonderzoek in Bonaire wijzen uit dat ten opzichte van 1998 het aantal vacatures meer dan verdubbeld is. Ook de vacaturegraad is opzichte van 1998 twee keer zo hoog (2,5 in 1998 en 5,9 in 2006).

De toename van het aantal vacatures deed zich bijna alleen in de bouw voor.

Er is vooral vraag naar laag opgeleiden (t/m MAVO/LBO/VSBO) op de arbeidsmarkt. Dit betreft 65 procent van de vacatures.

Ten opzichte van 1998 is het aandeel van vacatures voor technisch opgeleiden behoorlijk gestegen; van 17 naar 47 procent.

Er worden in de loop van 2007 ruim 300 nieuwe vacatures verwacht, waarbij het in 11 procent van de gevallen stageplaatsen betreffen.

Ongeveer 70 procent van de bedrijven is niet op de hoogte van de vernieuwingen in het lokaal beroepsonderwijs en van het project ‘Sociale Vormingsplicht’. Uit de analyse is verder gebleken dat er geen duidelijk verband is tussen de mate waarmee bedrijven op de hoogte en de bereidheid om leerlingen te begeleiden.

Methodologie

Het Vacatureonderzoek van 2006 is een steekproefonderzoek onder ongeveer 1600 bedrijven in Bonaire, Curaçao en Sint.Maarten. De bedrijven die onderzocht werden waren voor een deel kleine bedrijven (met minder dan 10 werkenden) en voor een ander deel grote bedrijven (bedrijven met 10 werkenden en meer). Uit het aantal kleine bedrijven is een steekproef getrokken van ongeveer 10 procent. De grote bedrijven zijn integraal geteld. Benedenstaand diagram geeft een overzicht van het totaal aantal onderzochte bedrijven.

	Curaçao	Bonaire	Sint Maarten	Totaal
Grote bedrijven	633	57	163	853
Kleine bedrijven	447	102	209	758
Totaal	1.080	159	372	1.611

De resultaten van het onderzoek werden aan het eind van de verwerkingsfase met het totaal aantal werkenden uit het Arbeidskrachtenonderzoek opgehoogd. Dit leverde het totaal aantal vacatures in de populatie op.

Definities:

Vacatures: niet opgevulde arbeidsplaatsen waarvoor kandidaten wordt gezocht.

Hieronder vallen ook openstaande arbeidsplaatsen waarvoor kandidaten via uitzendbureaus worden gezocht, tevens arbeidsplaatsen waarvoor kandidaten voor een tijdelijke dienstverband, en tevens arbeidsplaatsen voor betaalde stageplaatsen.

Vacaturegraad: de vacaturegraad is een verhoudingsmaat tussen het aantal werkenden en het aantal vacatures. Het wordt gedefinieerd als het aantal werkenden gedeeld door het aantal vacatures maal 100. Met de vacaturegraad kunnen vergelijkingen van het aantal vacatures tussen verschillende tijdstippen en tussen verschillende groepen worden gedaan.

Doelgroep van de Vacaturetelling: bedrijven in de private sector en overheids NV's.

Bedrijven: het betreft hier dezelfde definitie die voor de Bedrijventelling en de Nationale Rekeningen wordt gehanteerd.

Een bedrijf moet aan drie eisen voldoen om als bedrijf meegeteld te worden:

1. Men moet kunnen spreken van productie van goederen of diensten met het doel deze te verkopen;
2. Binnen de eenheid moet zelfstandig beheer over het productieproces worden uitgeoefend.
3. Het moet aan tenminste één van de volgende drie minimeisen voldoen:

- a. er moeten gemiddeld voor tenminste 15 uur per week door één (of meer) personen werkzaamheden worden verricht, of
- b. de productie of omzet in het laatste boekjaar bedroeg tenminste 50 duizend gulden, of
- c. de waarde van alle activa bedroeg ten minste 50 duizend gulden aan het eind van het laatste boekjaar

De eerste voorwaarde sluit bestuursorganen, de meeste overheidsinstellingen, kerkgenootschappen en volledig gesubsidieerde (onderwijs)instellingen uit, want deze hebben over het algemeen niet het verkopen van hun diensten als doelstelling.

De tweede voorwaarde onderscheidt hoofdbedrijven van filialen. Een bedrijf kan één of meer vestigingen bezitten. Als een bedrijf slechts één vestiging heeft, dan is die ene vestiging ook het hoofdbedrijf. Een bedrijf met meerdere vestigingen op hetzelfde eiland heeft slechts één hoofdbedrijf; alle overige vestigingen zijn filialen. De hoofdvestiging is de plaats waar de beslissingen voor het hele bedrijf genomen worden, normaliter is dit de vestiging waar de directie zetelt. In filialen worden wel goederen of diensten geproduceerd en/of verkocht, maar de beslissingen worden door het hoofdbedrijf genomen.

Filiaalvestigingen op een ander eiland worden op dat eiland als bedrijf geteld. Dus een filiaal van een Curaçaos bedrijf in St.Maarten, is in Curaçao niet als filiaal in de telling opgenomen, maar wordt in het bedrijvenregister opgenomen als een bedrijf in Sint Maarten.

Punt 3 geeft een afbakening aan de onderkant van economische activiteiten en sluit alle bedrijven uit die een beperkt bedrijfsmatig karakter hebben (bijvoorbeeld hobby's).

Bij de definitie van een bedrijf is ook het onderscheid tussen offshore bedrijven en lokale bedrijven van belang.

Offshore bedrijven hebben een offshore vergunning en mogen geen lokale zaken doen. De meeste worden geadministreerd door een lokaal bedrijf (vaak een trustkantoor) en betalen daar een vergoeding voor naast de winstbelasting die ze aan de overheid betalen. Een beperkt aantal offshore bedrijven heeft in de Antillen wel eigen personeel in dienst en produceert daarmee toegevoegde waarde. Alleen deze offshore bedrijven tellen mee. Offshore bedrijven worden als bedrijf geteld indien ze iemand in loondienst hebben die voor minimaal 15 uur per week betaald wordt. De andere criteria zijn voor offshore ondernemingen niet toegepast.

Stageplaats: arbeidsplaatsen in een bedrijf of instantie die door studenten worden ingenomen die in het kader van een afstudeeropdracht aan een bepaald project werken, met het doel om aan het eind een afstudeerscriptie te schrijven. Stagiaires hebben een arbeidsovereenkomst met de werkgever in het bedrijf, werken voor bepaalde tijd en krijgen een vaste vergoeding.

Werkervaringsplaats: arbeidsplaatsen waarvoor een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd tussen werkgever en werknemer geldt, met het doel dat de werknemer werkervaring opdoet. Bij de bedrijven wordt de term ‘werkervaringsplaats’ geïnterpreteerd als zijnde arbeidsplaatsen waarvoor geen werkervaring wordt geëist. In het Vacatureonderzoek wordt deze definitie aangehouden.

Opleidingsniveau: voor een indeling van de opleidingsniveaus wordt de indeling van de UNESCO aangehouden zoals deze in de onderstaande tabel staat beschreven.

Opleidingsniveau	Omschrijving
1. Zeer Laag	Geen opleiding en Kleuterschool
2. Laag	Basis school en Lager voortgezet onderwijs: MAVO, LBO, VSBO en onderbouw HAVO/VWO
3. Middelbaar	Hoger voortgezet onderwijs: MBO en bovenbouw HAVO/ VWO
5. Hoog	Hoger Beroepsonderwijs HBO en hoger (Universiteit)

Voornaamste resultaten

Aantal vacatures en vacaturegraad

Er zijn in 2006 in totaal 261 vacatures geteld. In 1998 bedroeg het aantal 121. Het aantal vacatures is dus ten opzichte van 1998 meer dan verdubbeld.

De vacaturegraad bedraagt 5.9 en is ten opzichte van 1998 3.4 punten gestegen. Hieruit blijkt dat het aantal vacatures, in verhouding tot het aantal werkenden is gestegen.

Tabel 1. Aantal vacatures en vacaturegraad per bedrijfstak								
	2006				1998			
	Wer- kenden	Vaca- tures	%	Vaca- ture- graad	Wer- kenden	Vaca- tures	%	Vaca- ture- graad
Land/Mijnbouw	100	3	1	3,0	71	0	0	0,0
Industrie	120	9	3	7,5	288	2	2	0,7
Nutsbedrijven	76	9	3	0,0	114	5	40	0,0
Bouw	659	145	56	22,0	551	0	0	0,0
Handel	773	10	4	1,3	897	27	22	3,0
Horeca	858	10	4	1,2	1100	28	23	2,5
Transport en Communicatie	433	22	8	5,1	362	7	6	1,9
Financiële dienstverlening	164	3	1	1,8	178	10	8	5,6
Zakelijke dienstverlening	342	9	3	2,6	455	19	16	4,2
Particulier Onderwijs	18	-		0,0	27	5	4	18,5
Gezondheidszorg	375	8	3	2,1	282	4	3	1,4
Overige dienstverlening	485	33	13	6,8	449	14	12	3,1
Totaal	4.403	261	100	5,9	4.774	121	100	2,5

Aantal vacatures per bedrijfstak

De bouw heeft het grootst aantal vacatures (145). Het betreft meer dan de helft (56%) van alle vacatures. Ten opzichte van het groot aantal vacatures in de bouw is het aantal vacatures in de overige bedrijfstakken klein te noemen. In de land-en mijnbouw en de financiële dienstverlening komen vrijwel geen vacatures voor en in het particulier onderwijs zijn er op het moment van meting helemaal geen vacatures.

In 1998 waren de handel en de horeca de bedrijfstakken met de meeste vacatures. Er heeft zich sedertdien een verschuiving voorgedaan in de richting van de bouw.

Vacaturegraad per bedrijfstak

De bouw is de bedrijfstak met de hoogste vacaturegraad (22,0). Daarna volgen de industrie en overige dienstverlening met respectievelijk 7,5 en 6,8. Op het aantal werkenden zijn er in deze bedrijfstakken *relatief* veel vacatures.

De bedrijfstakken met de laagste vacaturegraad zijn de horeca (1,2) en de handel (1,3)

In vergelijking met 1998 is in verschillende bedrijfstakken de vacaturegraad toegenomen. Dit geldt vooral voor de bouw (van 0 naar 22). Ook in de industrie is de vacaturegraad gestegen van nagenoeg 0 naar 7.5. In de land- en mijnbouw steeg de vacaturegraad van 0 naar 3. Noemenswaardig is ook de stijging in de overige dienstverlening van 3.1 naar 6.8. In de gezondheidszorg steeg de vacaturegraad licht van 1.4 naar 2.1.

Beroep

Er is vooral vraag naar vak- en handwerklieden op de arbeidsmarkt. Bijna de helft van de vraag betreft vacatures voor Vaklieden.

Tabel 2. Vacatures naar beroepsgroep				
Beroepsgroep	2006		1998	
	Aantal	%	Aantal	%
Managers/ directeuren/deskundigen	10	4	25	21
Assistent deskundigen/supervisors	23	9	29	24
Klerken/Dienstverleners	50	19	45	37
Vak- en handwerklieden/operators	124	48	14	12
Ongeschoold	54	21	8	7
Totaal	261	100	121	100

Naast vaklieden worden ook ongeschoolde beroepen veel gevraagd. 21 Procent van de vacatures betreft vacatures voor ongeschoolde beroepen. Vacatures voor Dienstverleners en Klerken maken samen 19 procent deel uit van alle vacatures.

De verdeling was heel anders in 1998. Toen was voornamelijk de vraag naar dienstverleners en klerken het grootst (37% van alle vacatures), gevolgd door assistent deskundigen en supervisors (24%), en managers en directeuren (21%). Vacatures voor vaklieden maakten in 1998 slechts voor 12 procent deel uit van de vacatures.

Opleidingsniveau

Uit tabel 3 blijkt dat voor 85 procent van de vacatures een laag opleidingsniveau, tot en met MAVO/LBO/VSBO, wordt geëist. 11 Procent vereist een middelbaar opleidingsniveau (HAVO/MBO/SBO) en voor slechts 3 procent wordt een opleidingseis van HBO of hoger gesteld.

Tabel 3. Vacatures naar opleidingsniveau				
Opleidingsniveau	2006		1998	
	Aantal	%	Aantal	%
T/m LO	69	26	-	0
MAVO/LBO/VSBO	155	59	43	36
HAVO/MBO/SBO	29	11	50	41
HBO plus	8	3	28	23
Totaal	261	100	121	100

Ten opzichte van 1998 is de vraag naar personen met een laag opleidingsniveau met 49 procentpunten toegenomen (van 36 naar 85 (26+59) %). Daartegenover staat een daling van de vraag naar personen met een hoog opleidingsniveau met 20 procentpunten.

Opleidingsrichting

Er is in het Vacature onderzoek ook gekeken naar de verschillende opleidingsrichtingen op de arbeidsmarkt. Uit de resultaten blijkt dat er met name vraag is naar technisch opgeleiden. Voor ruim 45 procent van de vacatures wordt een technische opleidingsrichting vereist. Maar ook de vraag naar personen zonder een specifieke richting is relatief hoog; 41 procent.

Tabel 4. Vacatures naar opleidingsrichting				
Opleidingsrichting	2006		1998	
	Aantal	%	Aantal	%
Geen	108	41	39	32
Technisch	122	47	21	17
Economisch- Administratief	5	2	26	21
Sociaal- verzorgende richting	16	6	21	17
NR	10	4	14	12
Totaal	261	100	121	100

De opleidingsrichting waar het minste vraag naar is, is de economisch- administratieve richting (2 procent van de vacatures).

Ten opzichte van 1998 zijn het aantal vacatures waarvoor geen specifiek opleidingsrichting is vereist toegenomen, van 32 naar 41 procent. Vooral het aantal vacatures dat een technische richting vereist is behoorlijk gestegen; van 17 naar 47 procent.

Stageplaatsen

Onderwerp van maatschappelijke discussie is het issue rondom stageplaatsen op de arbeidsmarkt, de toekomstige mogelijkheden voor het plaatsen van lokale studenten en leerlingen in stageplaatsen als mede het aantal stagiaires in bedrijven. Om tegemoet te komen aan de vraag naar meer informatie rondom deze issues heeft het CBS enkele vragen met betrekking tot stageplaatsen in het Vacatureonderzoek opgenomen. Eén vraag betreft hoeveel stagiaires thans werkzaam zijn in de bedrijven. De andere vraag betreft de toekomstige vraag naar stagiaires (de facto het aanbod van stageplaatsen).

Voor dit laatste is in het Vacatureonderzoek ook deels onderzoek gedaan naar de bereidheid van bedrijven om lokale studenten uit het beroepsonderwijs en leerlingen die afkomstig zijn uit het project ‘Sociale Vormingsplicht’ in hun bedrijf op te nemen en te begeleiden. De Sociale Vormingsplicht is erop gericht om kansarme jongeren, die voortijdig de school hebben verlaten, een tweede kans op de arbeidsmarkt te geven.

Tevens is gekeken naar de mate waarin bedrijven op de hoogte zijn van de vernieuwingen in het lokaal beroepsonderwijs en het project “Sociale Vormingsplicht”. Aangenomen

wordt dat tot op zekere hoogte de mate van bereidheid van bedrijven om stagiaires in hun bedrijf op te nemen en te begeleiden wordt beïnvloedt door de mate van kennis over het onderwijssysteem. De resultaten van beide deelonderzoeken zullen in deze en de volgende paragraaf beschreven worden.

Tabel 5. Aantal stageplaatsen per bedrijfstak 2006.		
Bedrijfstak	Aantal	%
Handel	12	12
Horeca	40	40
Transport, en Communicatie	15	15
Financieel/Zakelijke dienstverlening	7	7
Gezondheidszorg	22	22
Overige dienstverlening	3	3
Totaal	99	100

Er zijn in totaal 99 stagiaires werkzaam in bedrijven. Dit komt neer op ongeveer 2 procent van de werkende bevolking.

Uit tabel 5 blijkt dat het grootste deel werkzaam is in de horeca (40 procent) en in de gezondheidszorg (22 procent). Transport en communicatie volgt met 15 procent van alle stagiaires.

In 1998 is niet naar stagiaires gevraagd, waardoor een vergelijking in de tijd niet mogelijk is.

Verwachte vacatures en stageplaatsen

Ten aanzien van de toekomstige verwachtingen op de arbeidsmarkt, is in het Vacatureonderzoek de omvang van de toekomstige vacatures gemeten. Tevens is onderzocht hoeveel hiervan stageplaatsen zijn. Eerst wordt een beschrijving gegeven van het aantal verwachte vacatures en daarna volgt een beschrijving van het aantal stageplaatsen als onderdeel van het aantal verwachte vacatures.

Tabel 6. Verwachte vacatures en verwachte stageplaatsen per bedrijfstak, 2006					
Bedrijfstak	Aantal verwachte vacatures	%	Aantal verwachte stageplaatsen	%	Aandeel stageplaatsen op de verwachte vacatures
Industrie	21	7	5	15	24
Bouw	202	65	-	0	
Handel/Horeca	25	8	10	30	40
Transport en Communicatie	25	8	18	55	72
Financieel/Zakelijke dienstverlening	13	4	-	0	
Gezondheidszorg/Overig	23	7	-	0	
Totaal	309	100	33	100	11

Er worden in 2007 ruim 300 vacatures binnen een jaar na het onderzoek verwacht. De bouw is de bedrijfstak met de meeste toekomstige vacatures; ruim 200 van de 309 verwachte vacatures, dus 65 procent. Daarna volgen de handel en de horeca met elk 25

verwachte vacatures; een aandeel van 8 procent. De industrie en de gezondheidszorg verwachten elk iets meer dan 20 vacatures (7 procent)

Voor wat betreft het aantal stageplaatsen, worden er in 2007 iets meer dan 30 verwacht. Dit is 11 procent van de verwachte vacatures. De twee bedrijfstakken met de meeste verwachte stageplaatsen zijn transport en communicatie met ruim de helft en handel en horeca met 30 procent

Per bedrijfstak is nagegaan wat het aandeel stageplaatsen is van de verwachte vacatures. Transport en communicatie heeft het grootste aandeel (72 procent). Daarna volgen de handel en de horeca met 40 procent en de industrie met een kwart van de verwachte vacatures stageplaatsen als aandeel van de vacatures.

Op de hoogte van onderwijsvernieuwing

Teneinde na te gaan in hoeverre plaatsingsmogelijkheden zijn voor lokale studenten en leerlingen uit het lokaal beroepsonderwijs heeft het CBS in het Vacatureonderzoek de volgende vraag opgenomen: “Bent u op de hoogte van vernieuwingen in het lokaal beroepsonderwijs?”

Tabel 7. Op de hoogte van vernieuwingen in het beroepsonderwijs.

Goed op de hoogte	31%
Weinig tot helemaal niet op de hoogte	69%
Totaal	100%

De resultaten wijzen uit dat bijna 70 procent van de bedrijven weinig tot helemaal niet op de hoogte zijn van de vernieuwingen in het lokaal beroepsonderwijs en het project ‘Sociale Vormingsplicht’.

Bereidheid om leerlingen te begeleiden

In het Vacatureonderzoek is tevens een peiling verricht van de mate waarin bedrijven bereid zijn om leerlingen uit het lokaal beroepsonderwijs en het project ‘Sociale Vormingsplicht’ in hun bedrijf op te nemen en te begeleiden. De vraagstelling hierbij luidt “Bent u bereid om leerlingen uit het lokaal beroepsonderwijs en/of jongeren uit de Sociale Vormingsplicht in uw bedrijf op te nemen om werkervaring op te doen?”

Tabel 8. Bereidheid om leerlingen te begeleiden.

Ja wel bereid	58%
Niet bereid	42%
Totaal	100%

Het blijkt dat 58 procent van de bedrijven bereid is om zowel leerlingen uit het lokaal beroepsonderwijs als uit het project ‘Sociale Vormingsplicht’ in hun bedrijf op te nemen en te begeleiden.

Mate van Kennis en Bereidheid om leerlingen te begeleiden

Ten einde tot een mogelijke verklaring te komen waarom bedrijven wel of niet bereid zijn leerlingen te begeleiden, is gekeken of er een verband bestaat tussen de mate van kennis van de onderwijsvernieuwingen en de bereidheid om leerlingen te begeleiden.

Tabel 9. Mate van kennis onderwijsvernieuwing en bereidheid om te begeleiden			
Op de hoogte van onderwijsvernieuwing	Bereidheid te begeleiden		
	Ja	Nee	Totaal
Goed op de hoogte	76%	24%	100%
Weinig tot helemaal niet op de hoogte	51%	49%	100%
Totaal	58%	42%	100%

Uit deze resultaten is een redelijk verband te zien tussen de mate van kennis van de onderwijsvernieuwing en de bereidheid om leerlingen te begeleiden. Het percentage van de bedrijven met veel kennis over de vernieuwingen in het beroepsonderwijs zeggen leerlingen te willen begeleiden bedraagt 76 procent. Een kleiner deel van de bedrijven die niet goed op de hoogte zijn van de vernieuwingen in het beroepsonderwijs en van het project ‘Sociale Vormingsplicht’ is bereid om leerlingen te begeleiden (51 procent).